

Souhrn předchozích přednášek

Genetické metody

- . mutagenese a screen
- . komplementace
- . identifikace

Buněčný cyklus

- . Průběh a regulace BC
- . Synchronizace buněk
- . Mechanismy regulace párování
- . Homothalické kmeny

Mechanismy opravy poškozené DNA

Cvičení: 11.12., A7 (2.17) - plázeň, psací a kreslicí potřeby

Osnova přednášky

- “ Regulace transkripce
  - . Gal4 transkripční faktor
    - “ hybridní systémy
    - “ aplikace
  - . modifikované kvasinkové hybridní systémy

- “ Kvasinkový chromatin
- “ Aneuploidie a rakovina ů
- “ Evoluce kvasinek

Regulace transkripce v haploidních buňkách (konstitutivní)

a1, a2 + α 1, α 2 - transkripční faktory, které ovlivní transkripci 3 skupin genů

a-spec.= *MFA1,2* (a-feromon), *STE2* (α -receptor), *STE6, 14* (úprava a sekrece feromonu)

α -spec.= *MFA α 1,2* (α -feromon), *STE3* (a-receptor), *STE13, KEX2* (proteazy)

haploid spec.= *STE4,18* (podjednotky G-proteinu), *RME1* (inhibitor meiosis)

MAT lokus	Typ buňky	Geny kontrolované MAT lokusem
a1, a2	a haploid	 aSG ON
		 α SG OFF
		 haploid SG ON
<hr/>		
α 1, α 2	α haploid	 aSG OFF
		 α SG ON
		 haploid SG ON
<hr/>		
a1, α 2 a1, a2	diploid	 aSG OFF α SG OFF haploid SG OFF

Struktura promotor

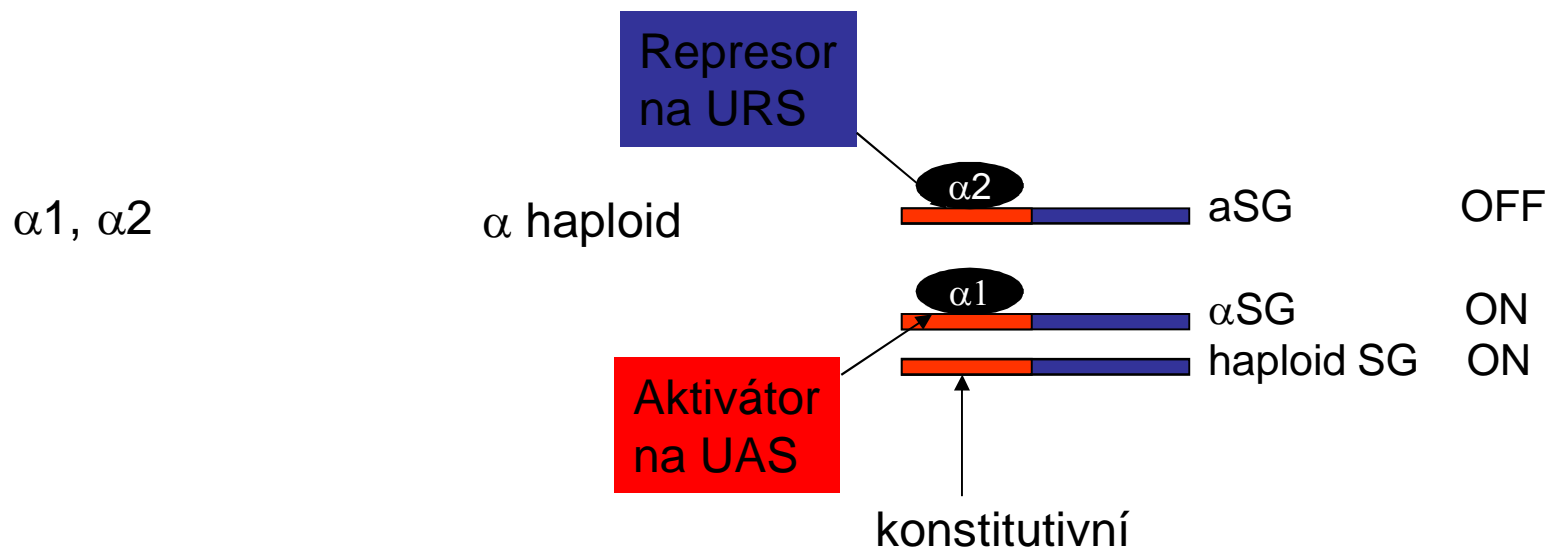
Kvasinkové promotory se liší od bakteriálních a vyzdích eukaryot (kvasinky netranskribují z takových promotorů. kvasinkové plasmidy o)

- Většina míst pro iniciaci transkripce obsahuje TC(G/A)A a PuPuPyPuPu (specifické pro kvasinky)

- TATA box (TATAT/AAT/A) je 60-120bp od iniciačního místa (podobné Pribnowovu boxu u bakterií)

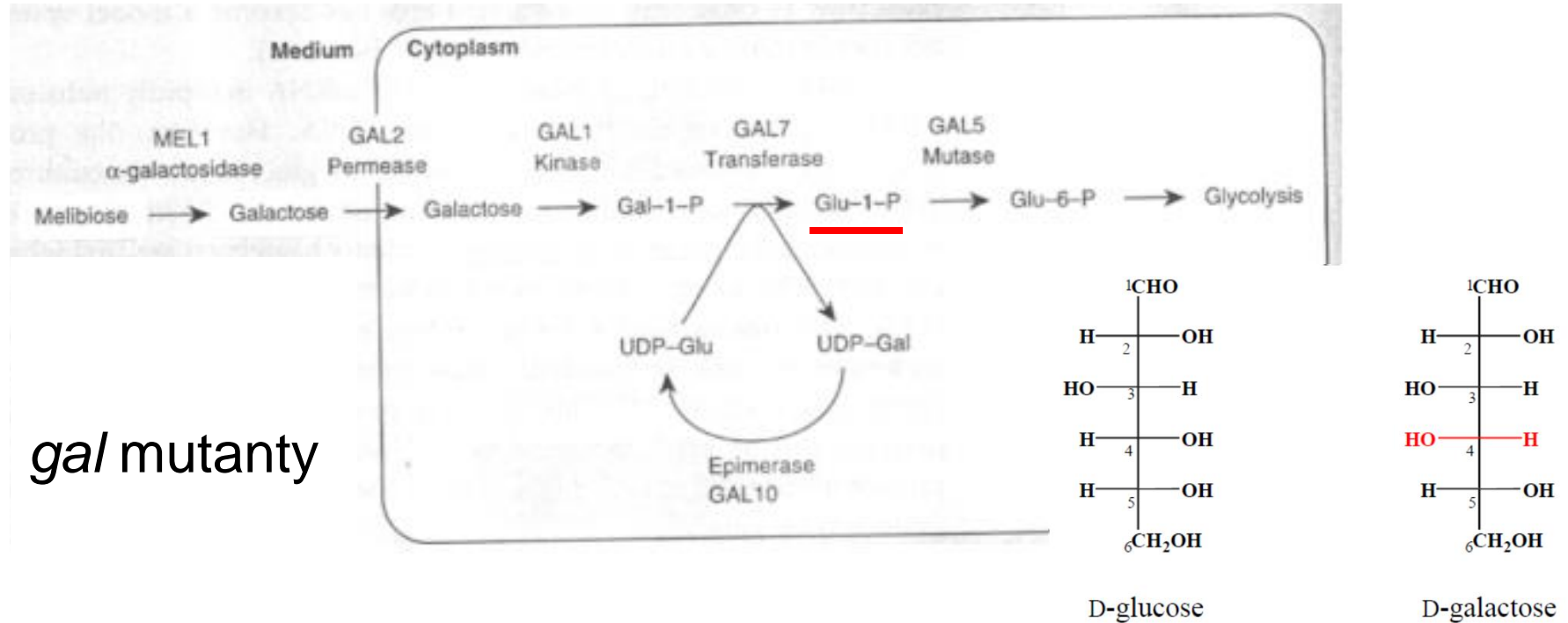
- UAS (upstream activating sequences) a URS (upstream repressing sequences)

- DAS (downstream activating sequences) přímo v sekvenci genu)

Regulace metabolické dráhy galaktózy

Různé kvasinky využívají různé cukry (viz přednáška o určování kvasinek)

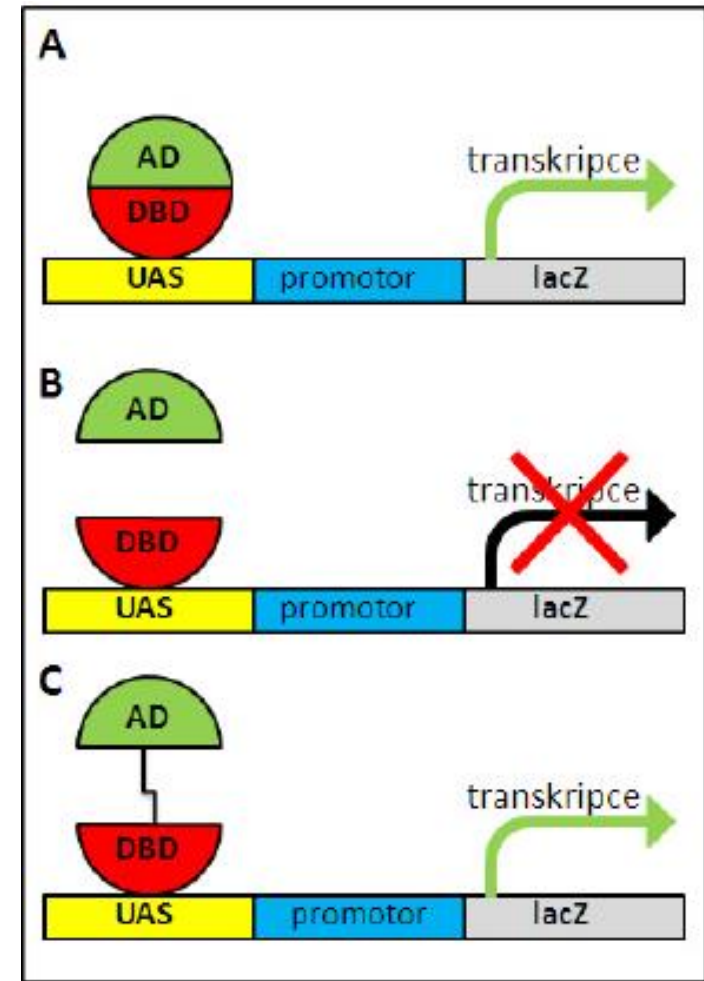
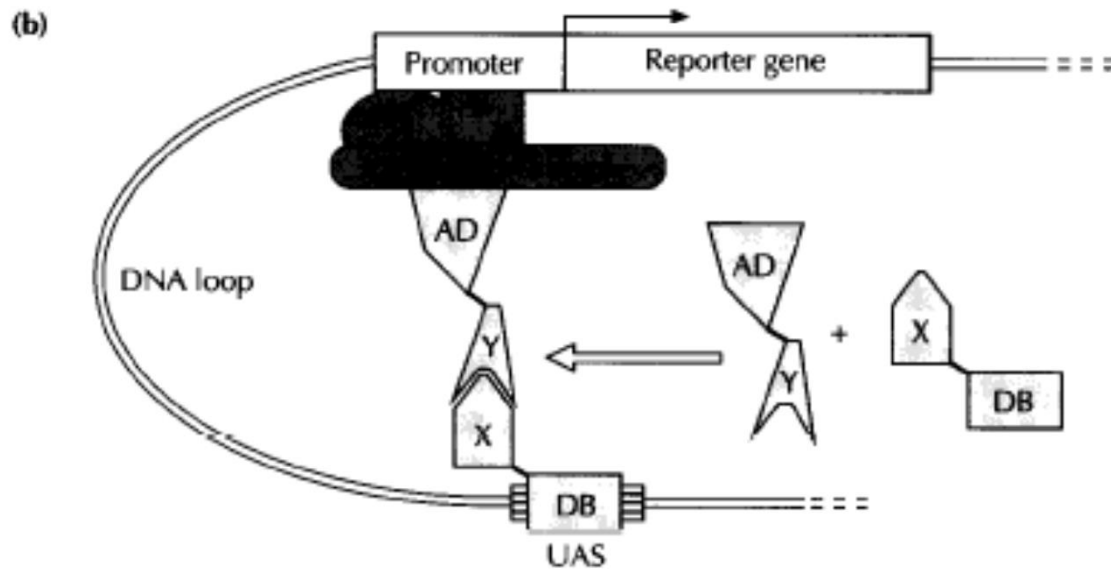
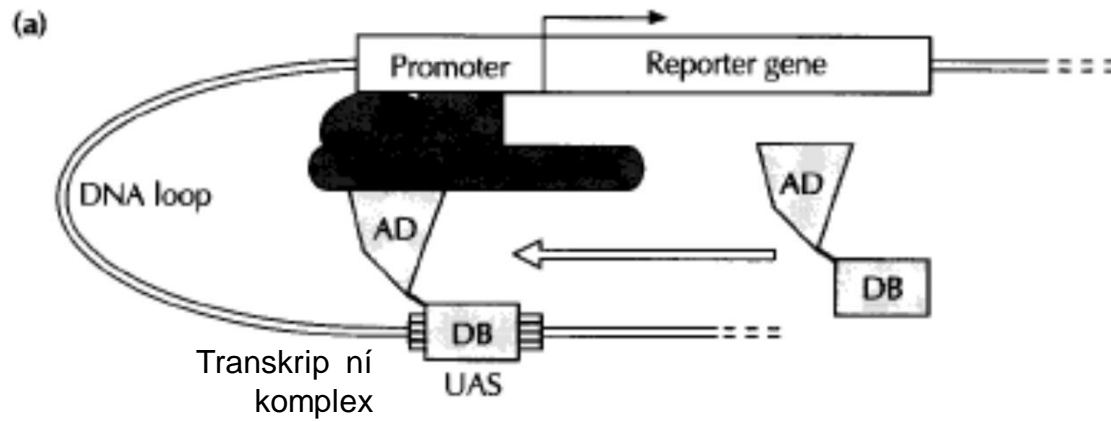

- Pouze *GAL5* gen je konstitutivně exprimován (potřebný pro metabolismus glukózy)
- všechny ostatní jsou indukovány růstem na galaktóze a reprimovány glukózou
- *GAL1*, *GAL7* a *GAL10* geny jsou v klastru na chromosomu 2
- ***GAL4*** gen kóduje transkripční faktor (aktivátor), který se váže na UAS těchto genů

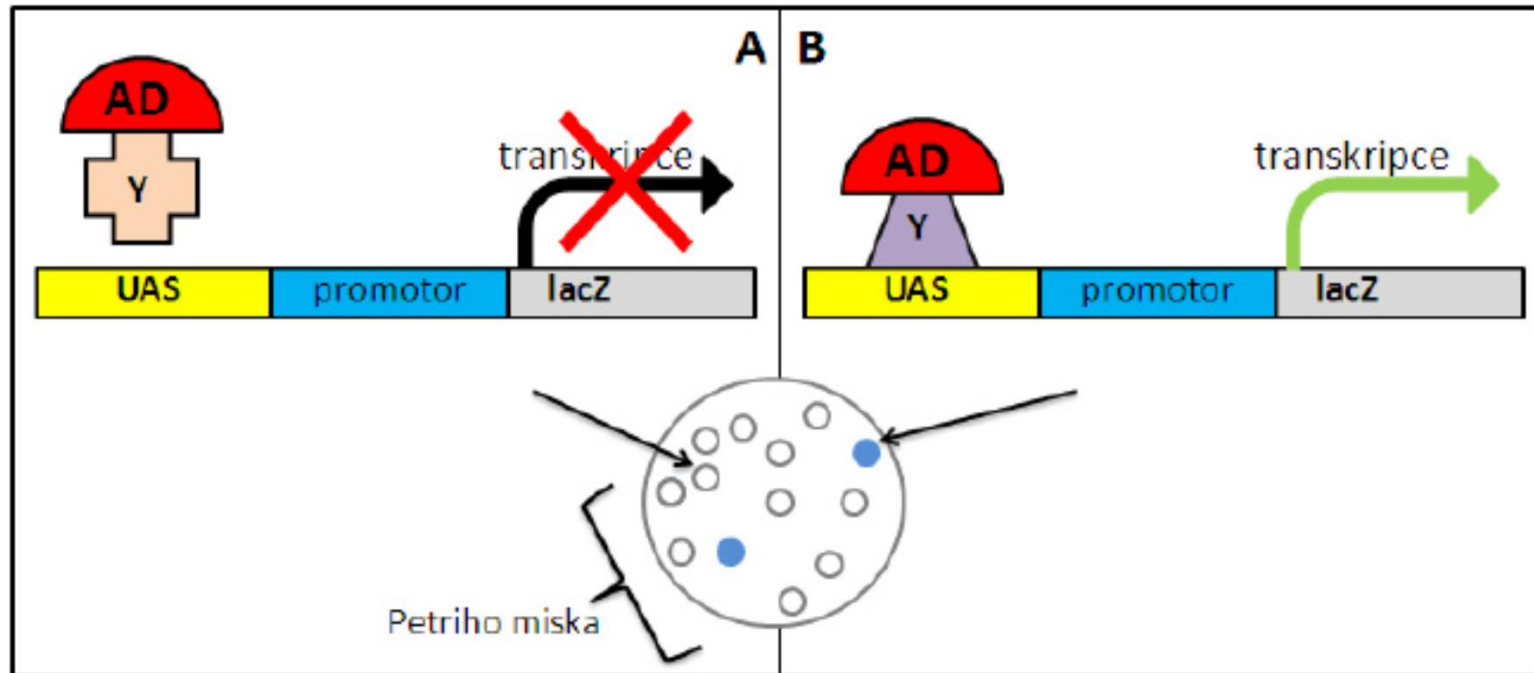

Transkripční aktivátor Gal4p

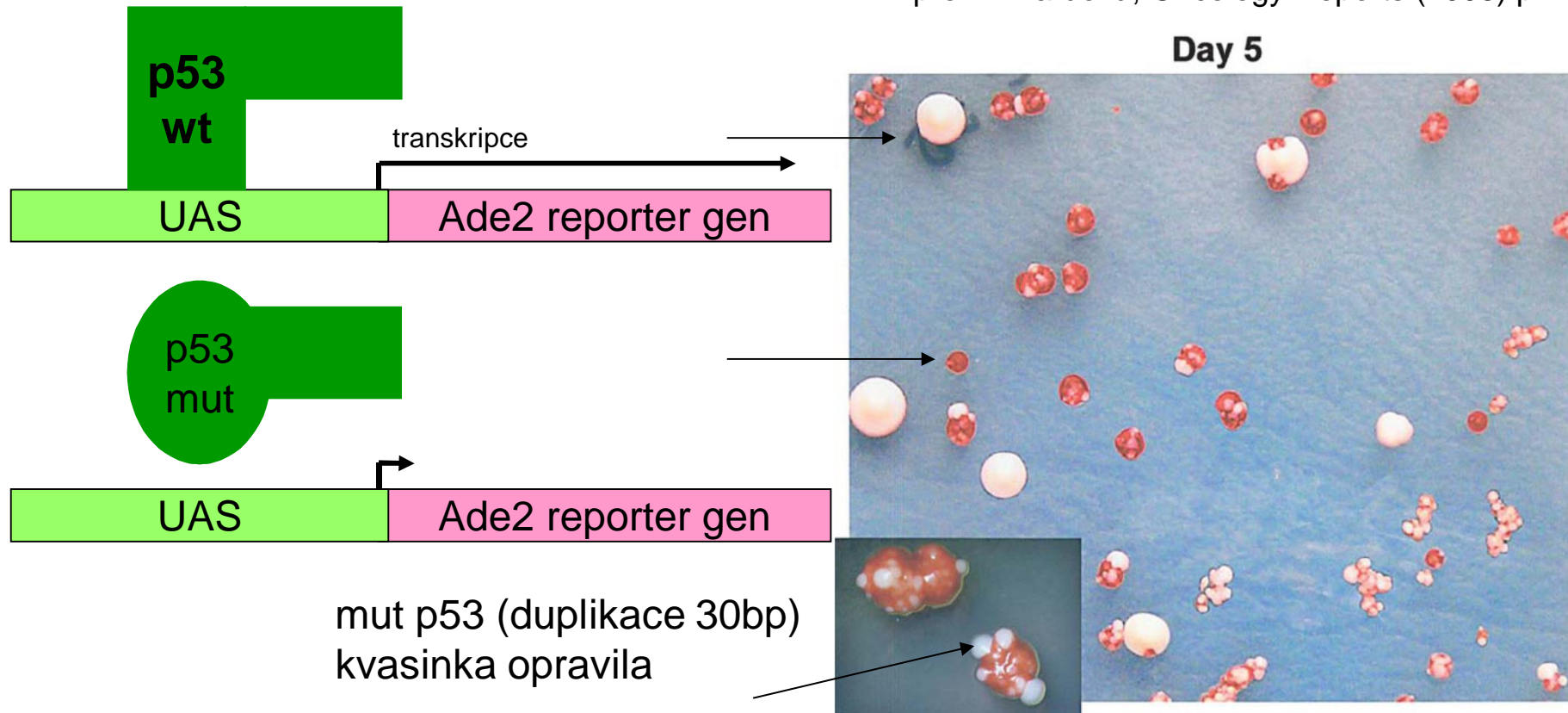
Vznik 1-hybridních systémů

Různé transkripční faktory mají podobné domény a lze je kombinovat

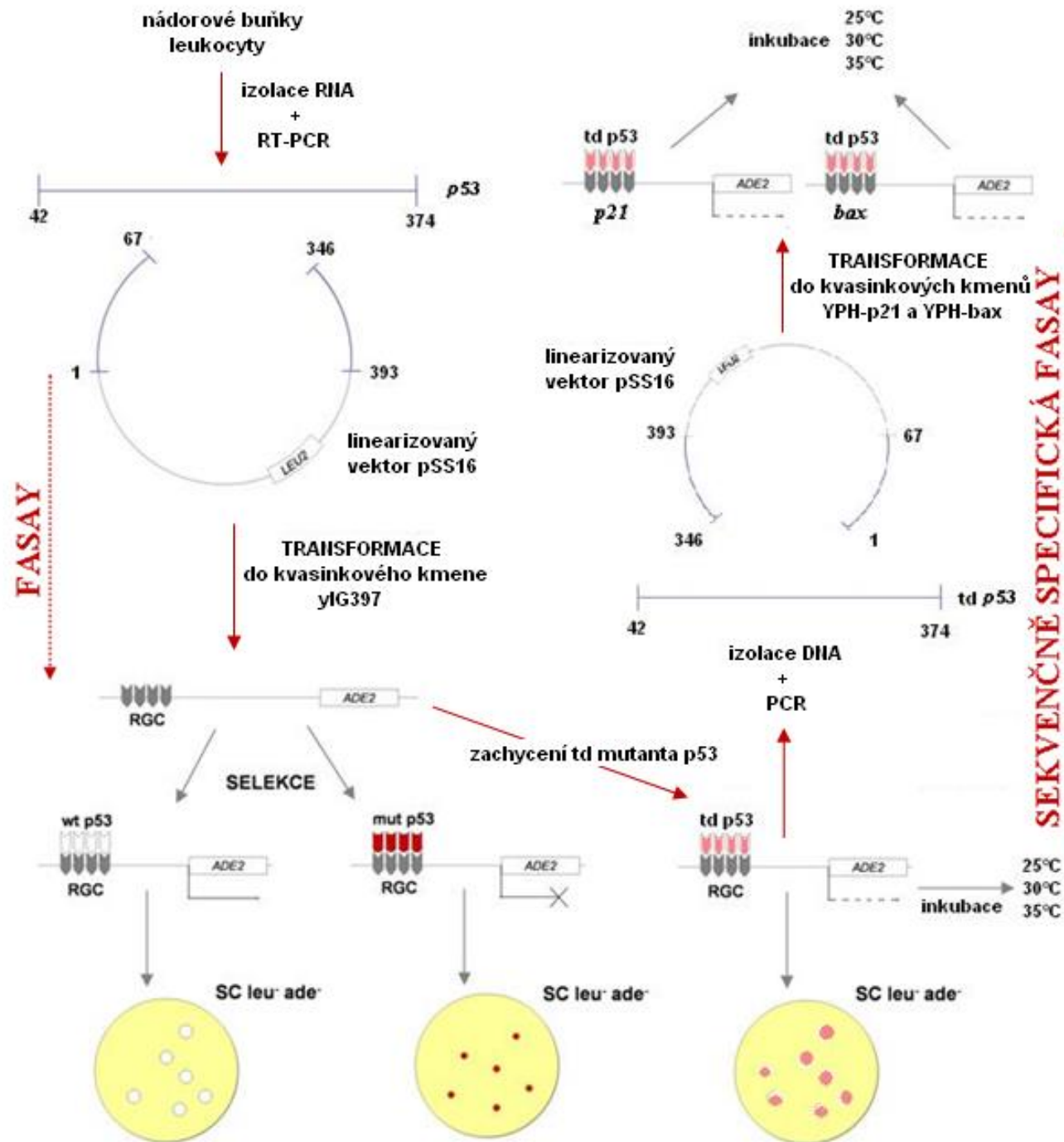
Lze hledat DNA-vazebné proteiny pro danou UAS sekvenci (AD-hybridní knihovny)

- Takto funguje například FASAY (**F**unctional **A**nalysis of **S**eparated **A**lleles in **Y**east) pro testování mutantních p53 (transkripční faktor)

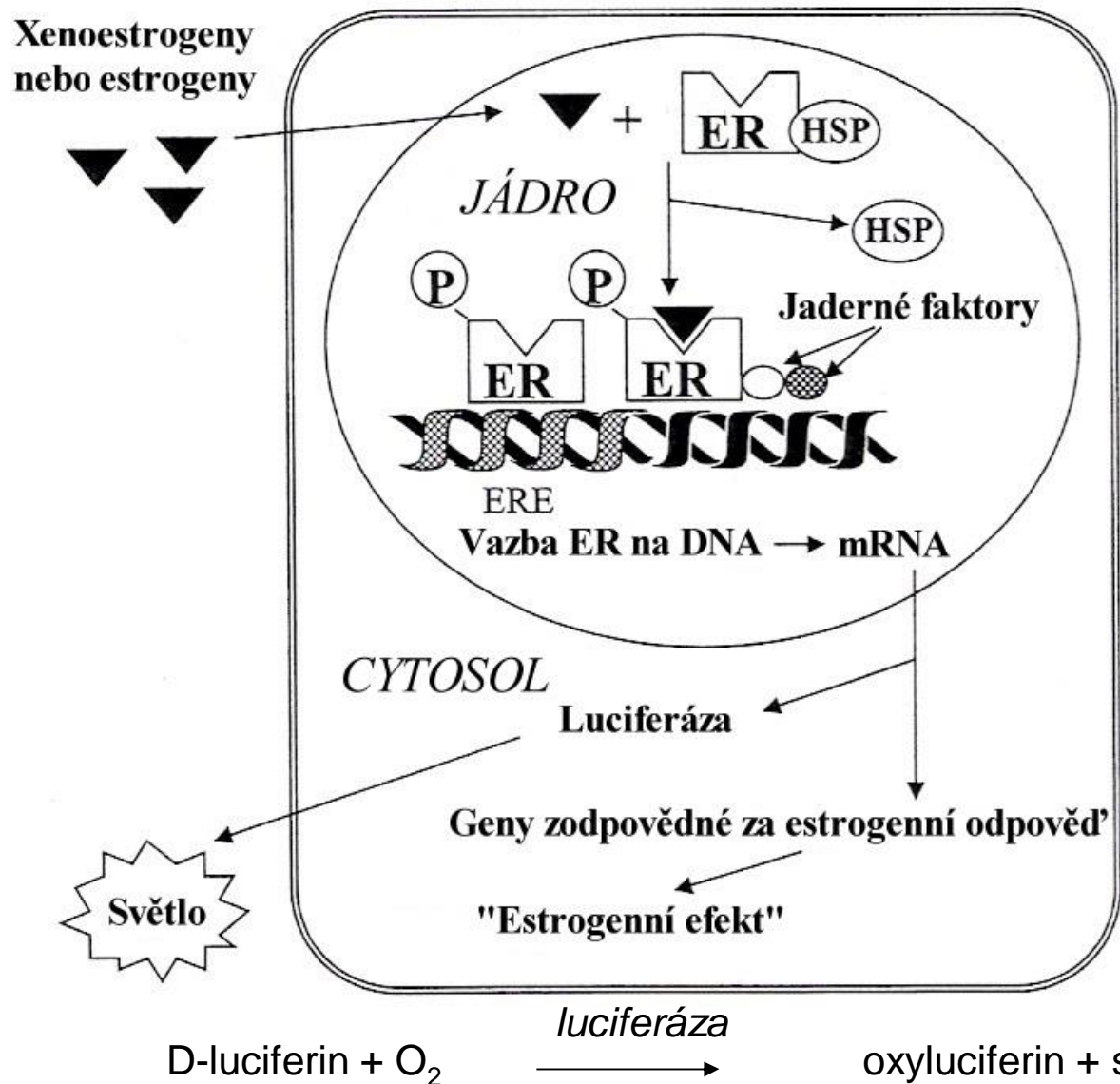

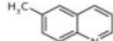

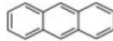
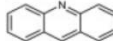
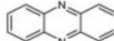

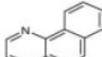
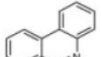
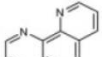
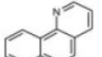
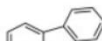
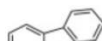
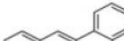
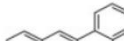
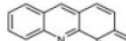
Analýza funkčních vlastností p53

- stanovení aberací p53 v klinickém materiálu - imunoanalýza, FISH, sekvenace *TP53*
- ur ení funk ního statutu - stanovení transaktiva ích schopností p53 metodou **FASAY (functional analysis of separated alleles in yeast)** - stanovení transaktiva ních vlastností p53 prost ednictvím speciáln upraveného kvasinkového kmene *Saccharomyces cerevisiae* yIG397

Toxikologické aplikace

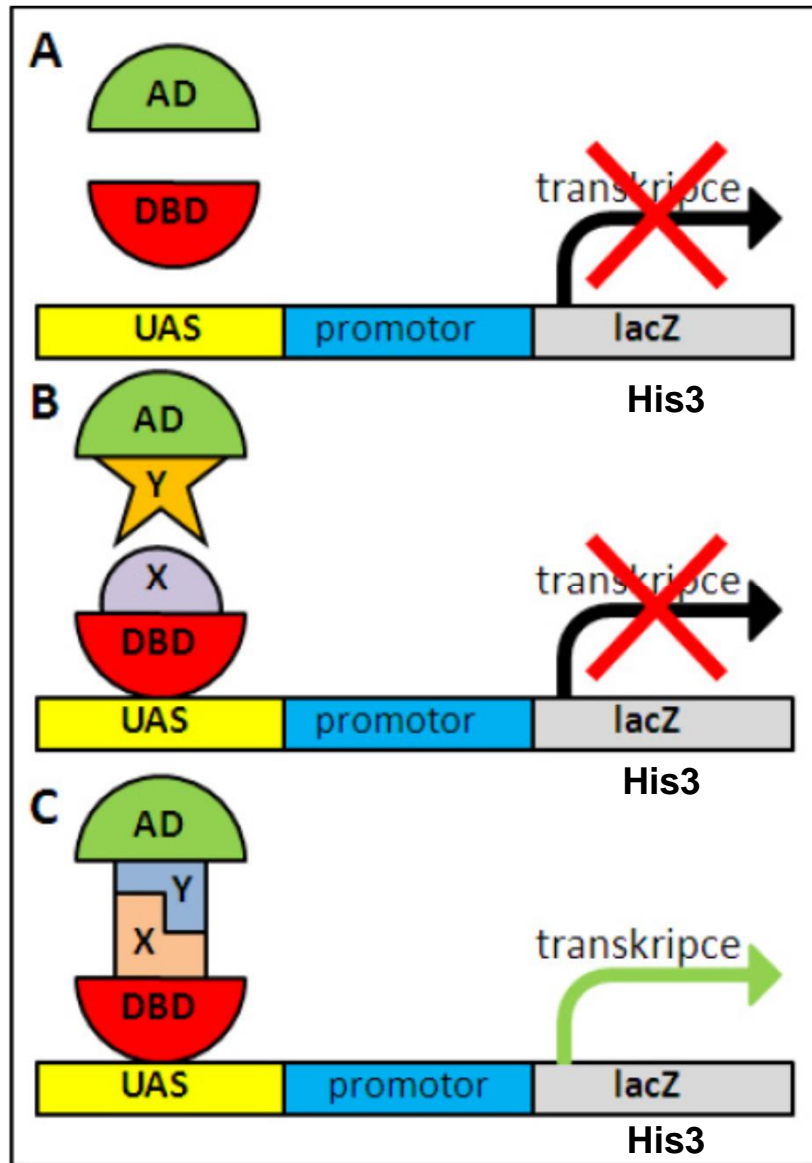

 Naphthalene	 Quinoline	 6-methylquinoline	 Isoquinoline	 Quinazoline
 Anthracene	 Acridine	 Phenazine		
 Phenanthrene	 Benzo(h)quinoline	 Phenanthridine	 1,10-phenanthroline	 1,7-phenanthroline
 Fluorene	 Carbazole			
 Benzo(a)anthracene	 Benzo(a)acridine	 Benzo(c)acridine		

RECETOX/CETOCEON
(Dr. upr/prof. Holoubek)

Bartos et al, Env Tox, 2006

2-hybridní systém

60 mM 3-AT (- Leu, Trp, His)	●		
30 mM 3-AT (- Leu, Trp, His)	●		
20 mM 3-AT (- Leu, Trp, His)	●		
15 mM 3-AT (- Leu, Trp, His)	●		
10 mM 3-AT (- Leu, Trp, His)	●	●	●
5 mM 3-AT (- Leu, Trp, His)	●	●	●
Kontrola (- Leu, Trp)	●	●	●
	BD-Nse3 + V1AD	BD-Nse3 + AD-Nse1 (1-116)	VBD + AD-Nse1 (1- 116)

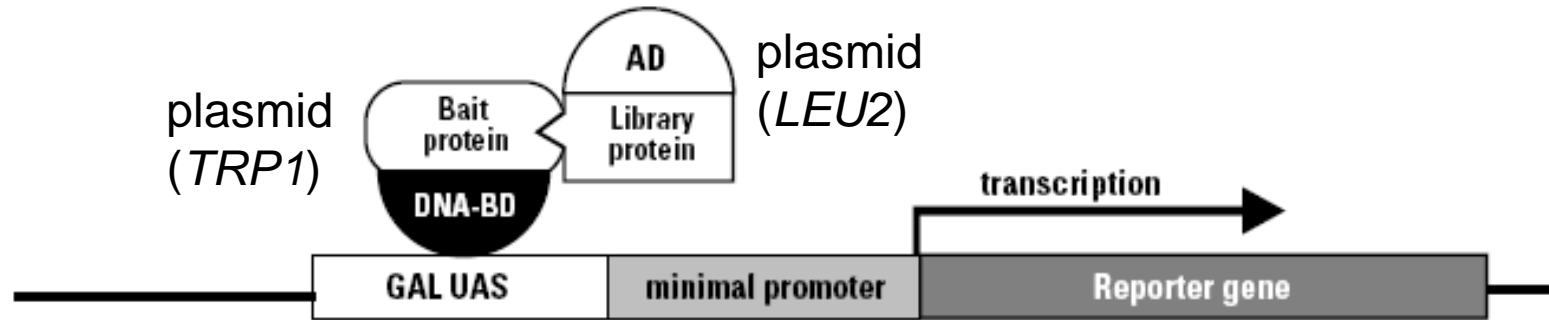
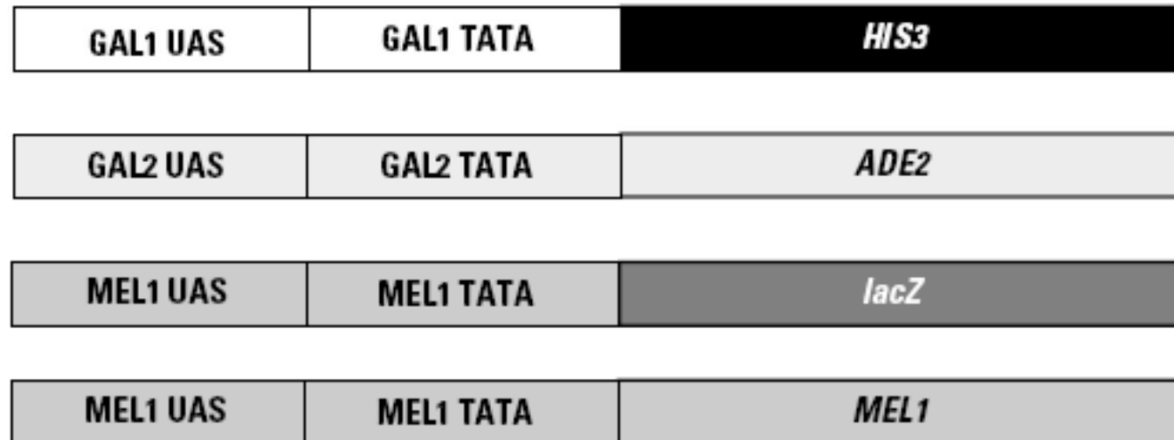

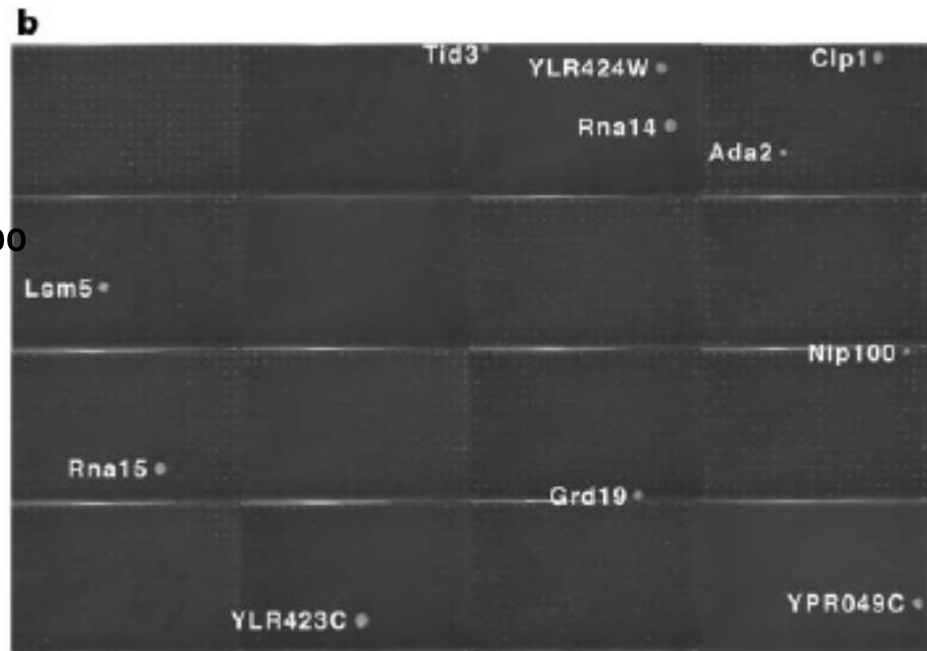
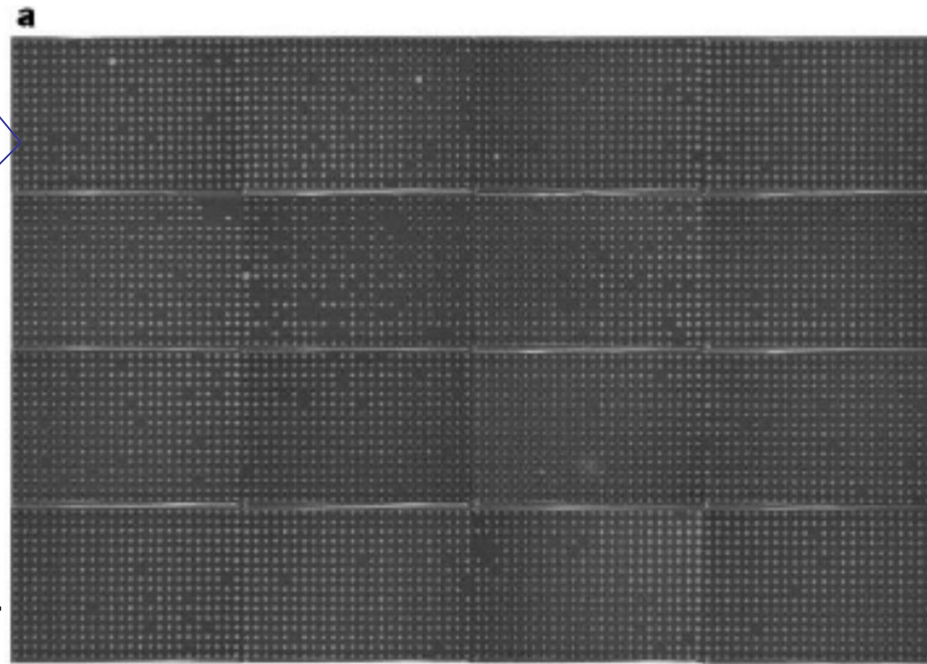
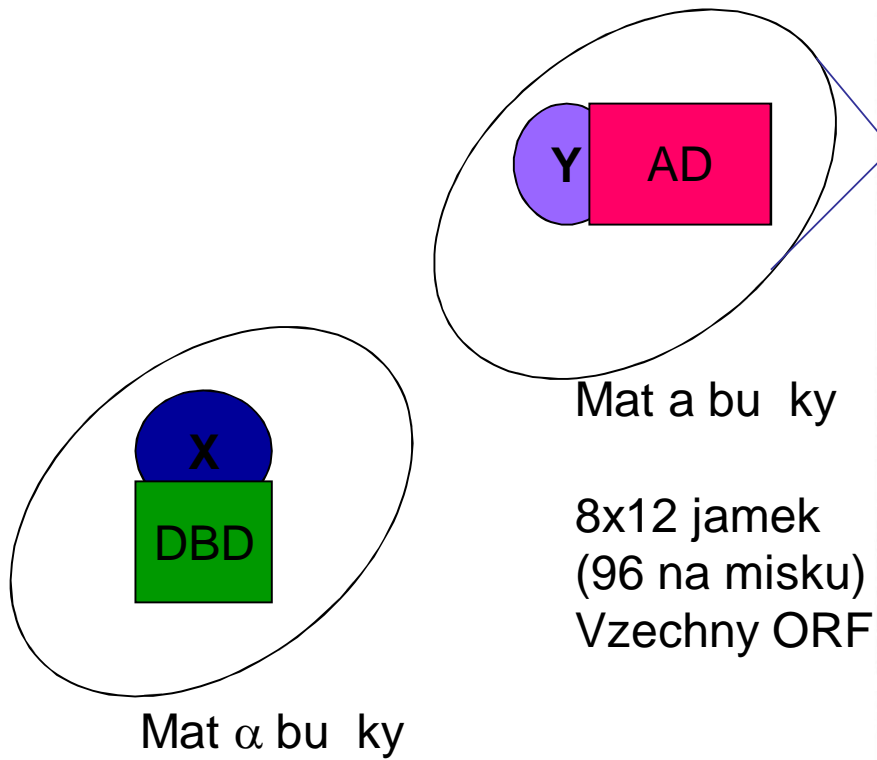
Figure 2. The two-hybrid principle. The DNA-BD is amino acids 1–147 of the yeast GAL4 protein, which binds to the GAL UAS upstream of the reporter genes. The AD is amino acids 768–881 of the GAL4 protein and functions as a transcriptional activator.

AH109

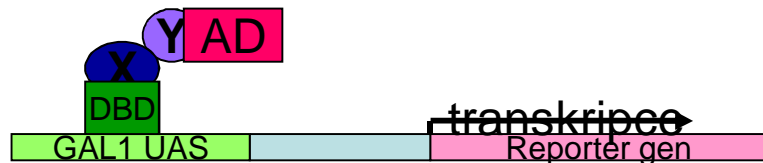
MATa, trp1-901, leu2-3, 112, ura3-52, his3-200,
gal4Δ, gal80Δ, LYS2 :: GAL1_{UAS}-GAL1_{TATA}-HIS3,
GAL2_{UAS}-GAL2_{TATA}-ADE2,
URA3 :: MEL1_{UAS}-MEL1_{TATA}-lacZ

MaV203 kmen navíc obsahuje *URA3* reporter gen . lze tedy selektovat na uracilovou auxotrofii + reversní systém tj. mutanty disruptující interakce (na FOA)

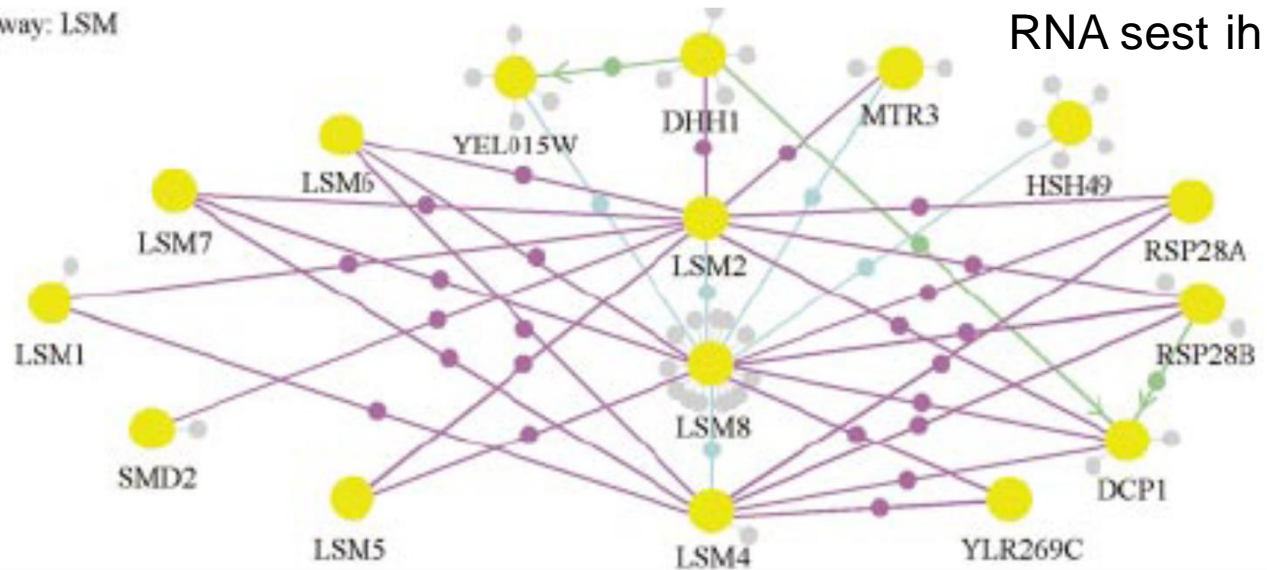

Kvasinkový sINTERACTOME⁰⁰

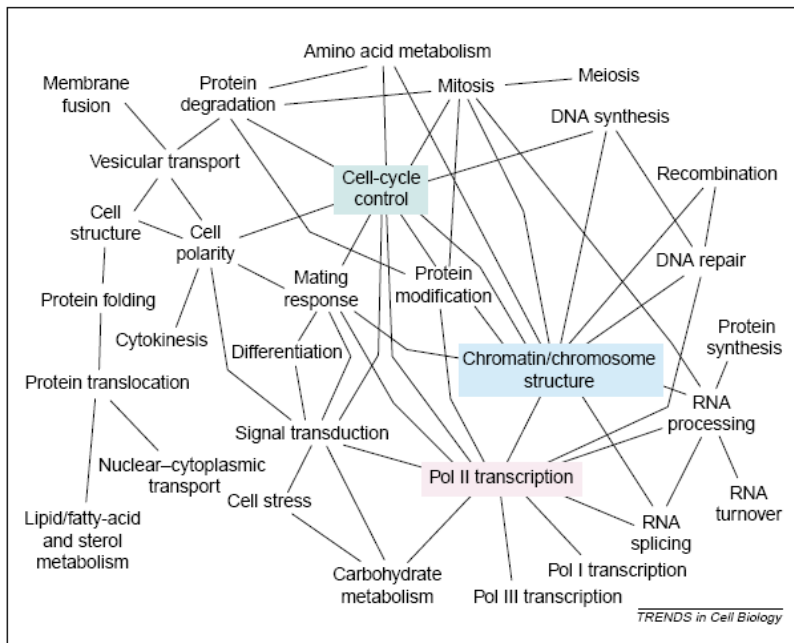

Protein networks%

Pathway: LSM

RNA sestih

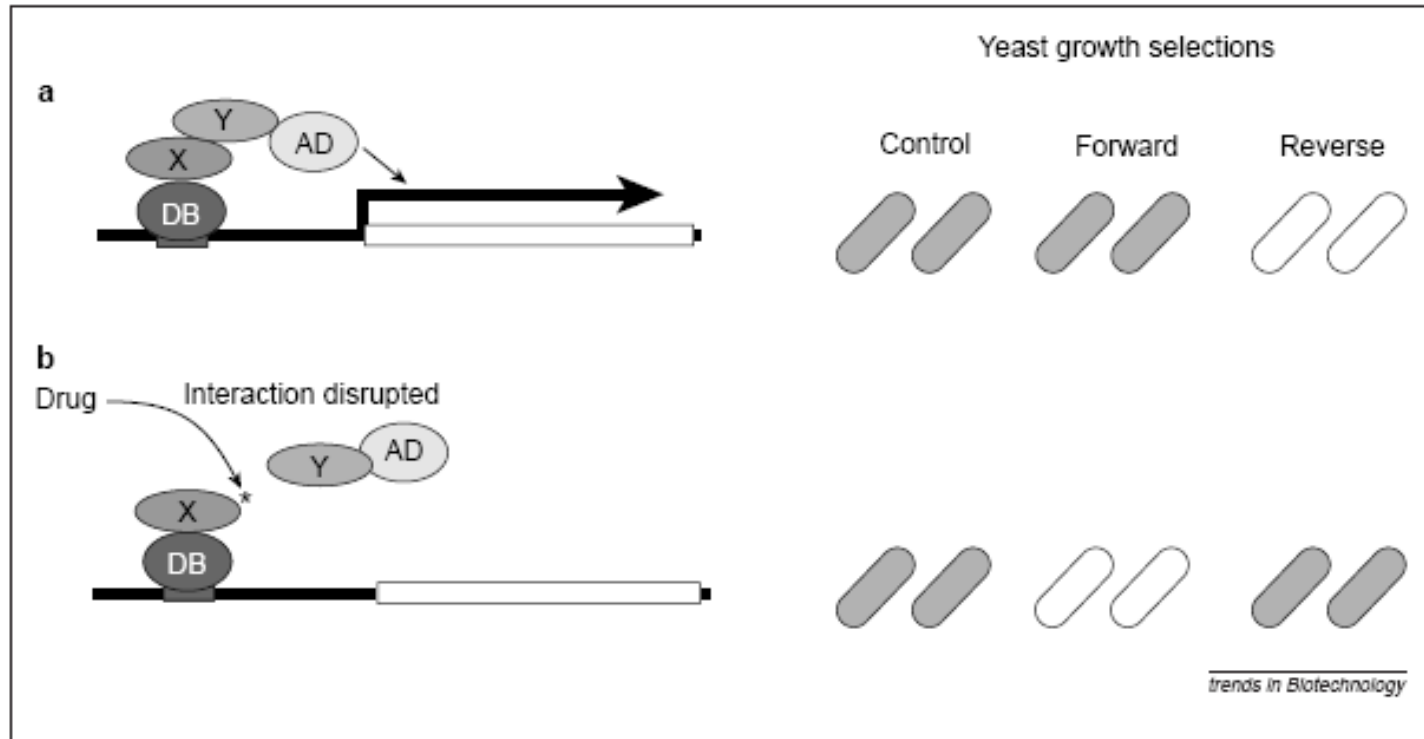

- “ shigh-throughput%screen - interaktom *S. cerevisiae* >30 000 interakcí (~6000 protein)
- “ podobný shigh-throughput%screen pro lidské proteiny ò

Network/sí nazna uje funk ní vztahy
Tucker et al, TiCB, 2001

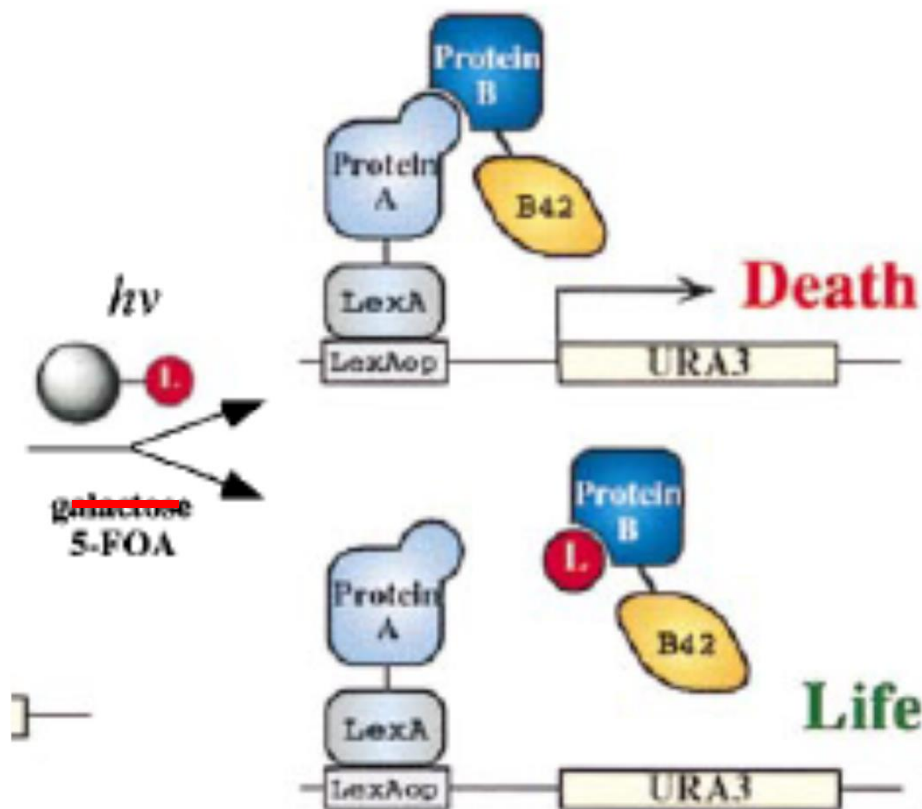

Reversní systém (Y2H)

- při použití *URA3* reportéru lze použít toxickou 5-fluoro-orotátovou kyselinu (5-FOA) k negativní selekci tj. interakce povede k záhub kvasinek, zatímco mutanty neschopné interakce na FOA plotnách porostou (mutanty nebo syntetické látky)

Inhibitory proteinových interakcí

	<u>LexA-</u>	<u>B42-</u>		
A	R1(C)	0		
B	0	FKBP		
A-B	R1(C)	FKBP		

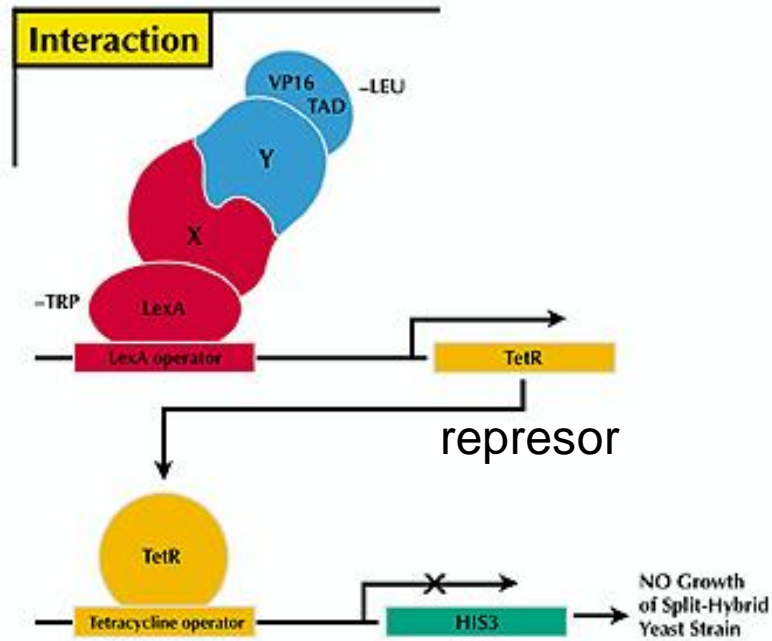
Sc*-H-W-L, gal/raf   Sc*-H-W-U, gal/raf

	FK506		
	0	100 nM	2 μ M
A			
B			
A-B			

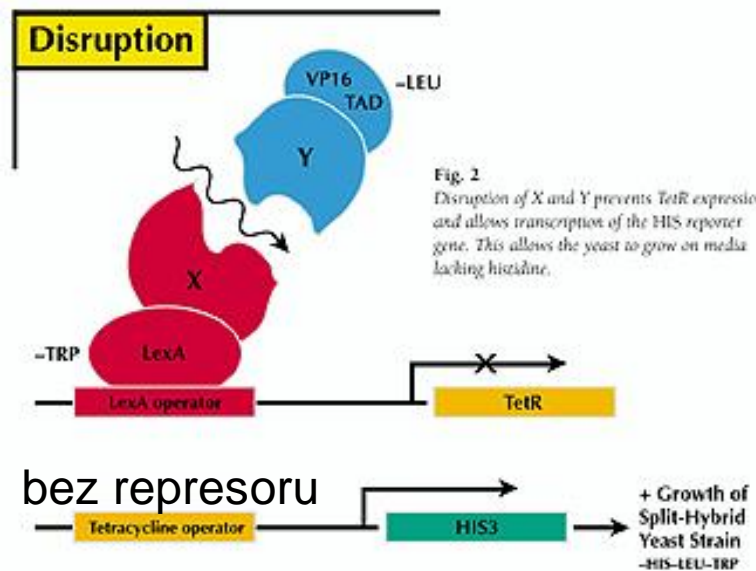
Sc*-H-W, gal/raf, 0.1 % 5-FOA

FK506 inhibuje vazbu proteinu FKBP12 na TGF β -receptor
(0ivotaschopnost na FOA plotnách)

Split-hybrid systém

Fig. 1
Protein X is fused to the LexA DNA binding domain and Protein Y is fused to the transcriptional activator domain, VP16-TAD. Interaction between X and Y leads to the expression of the tetracycline repressor protein TetR. TetR expression prevents transcription of the HIS3 reporter gene making cells unable to grow on media lacking histidine.

Fig. 2
Disruption of X and Y prevents TetR expression and allows transcription of the HIS3 reporter gene. This allows the yeast to grow on media lacking histidine.

PCR mutagenesis

Mutated library

27,000 yeast transformants screened in the split-hybrid system with LexA-CBD

-5,000 Growth(+)

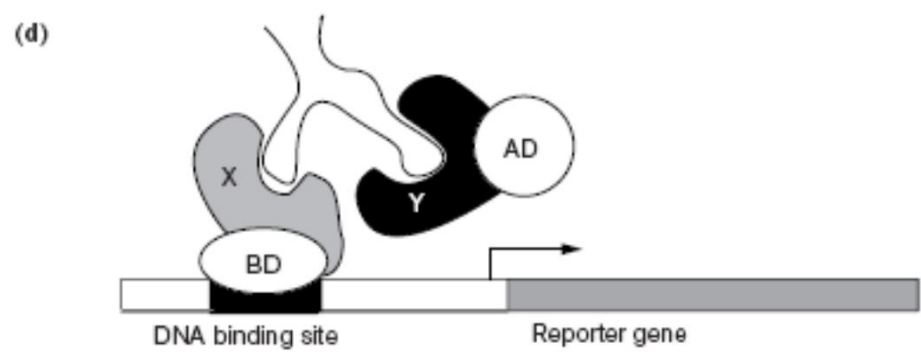
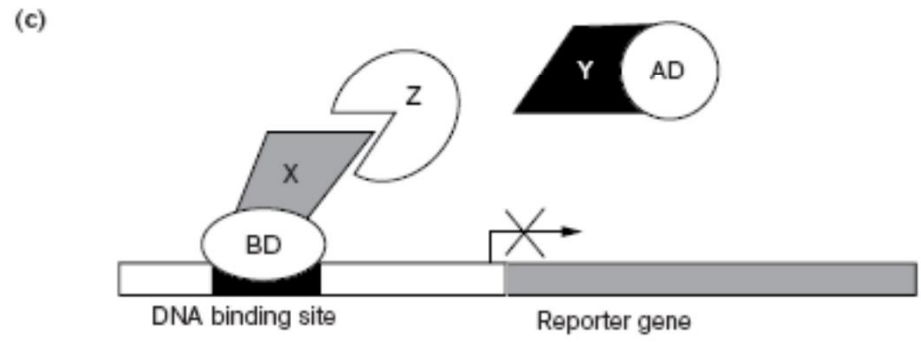
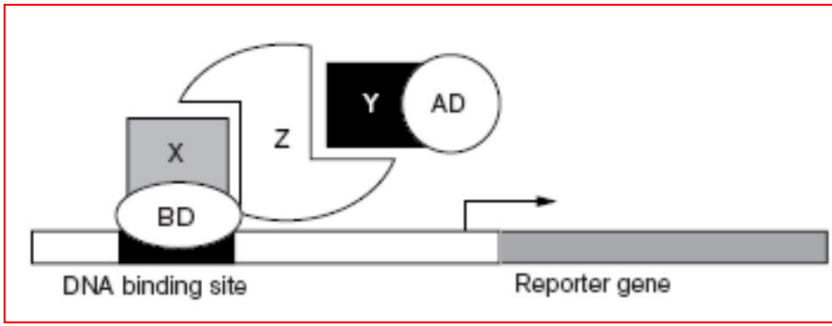
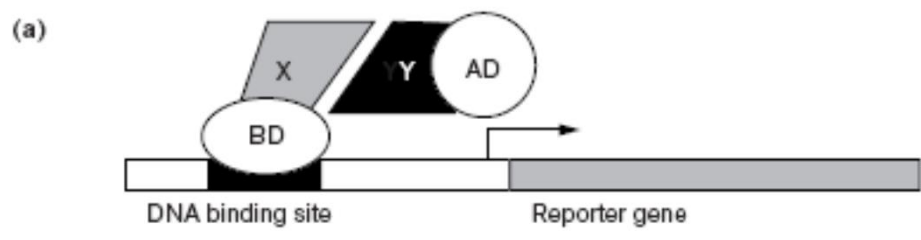
536 X-gal(+)

193 mutant DNAs were isolated and re-screened in the split-hybrid and two-hybrid strains

Growth: 152 split-hybrid (+), two-hybrid (-)

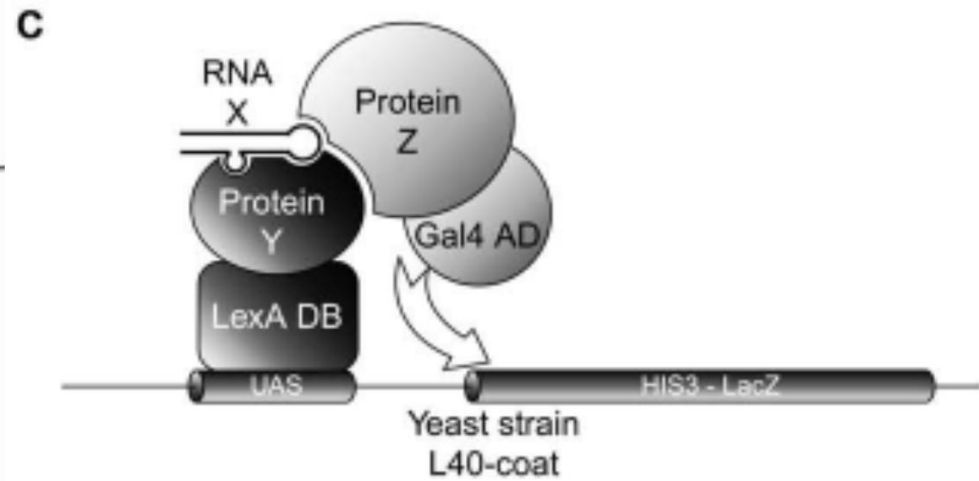
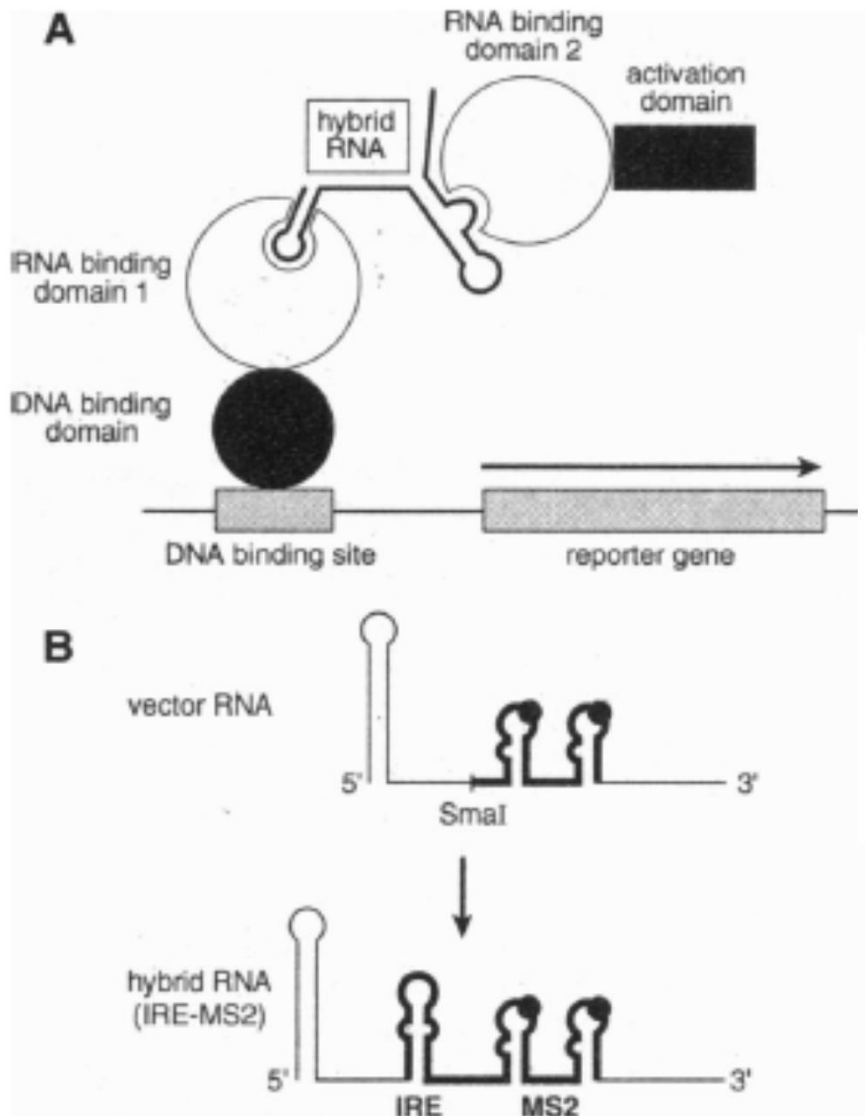
70 mutants contained single amino acid mutations

PNAS (1996) p. 13896

150 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
90 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
30 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
20 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
15 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
10 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
5 mM 3 - AT (-Leu, -Trp, -Ura, -His)	
Kontrola: (-Leu, Trp, Ura)	
	BD-Nse1+V2AD+VP
	VBD+AD-Nse4+VP
	BD-Nse1+AD-Nse4 AD+VP
	BD-Nse1+AD- Nse4+pPM-Nse3

Analýza vazby protein-RNA (Y3H)

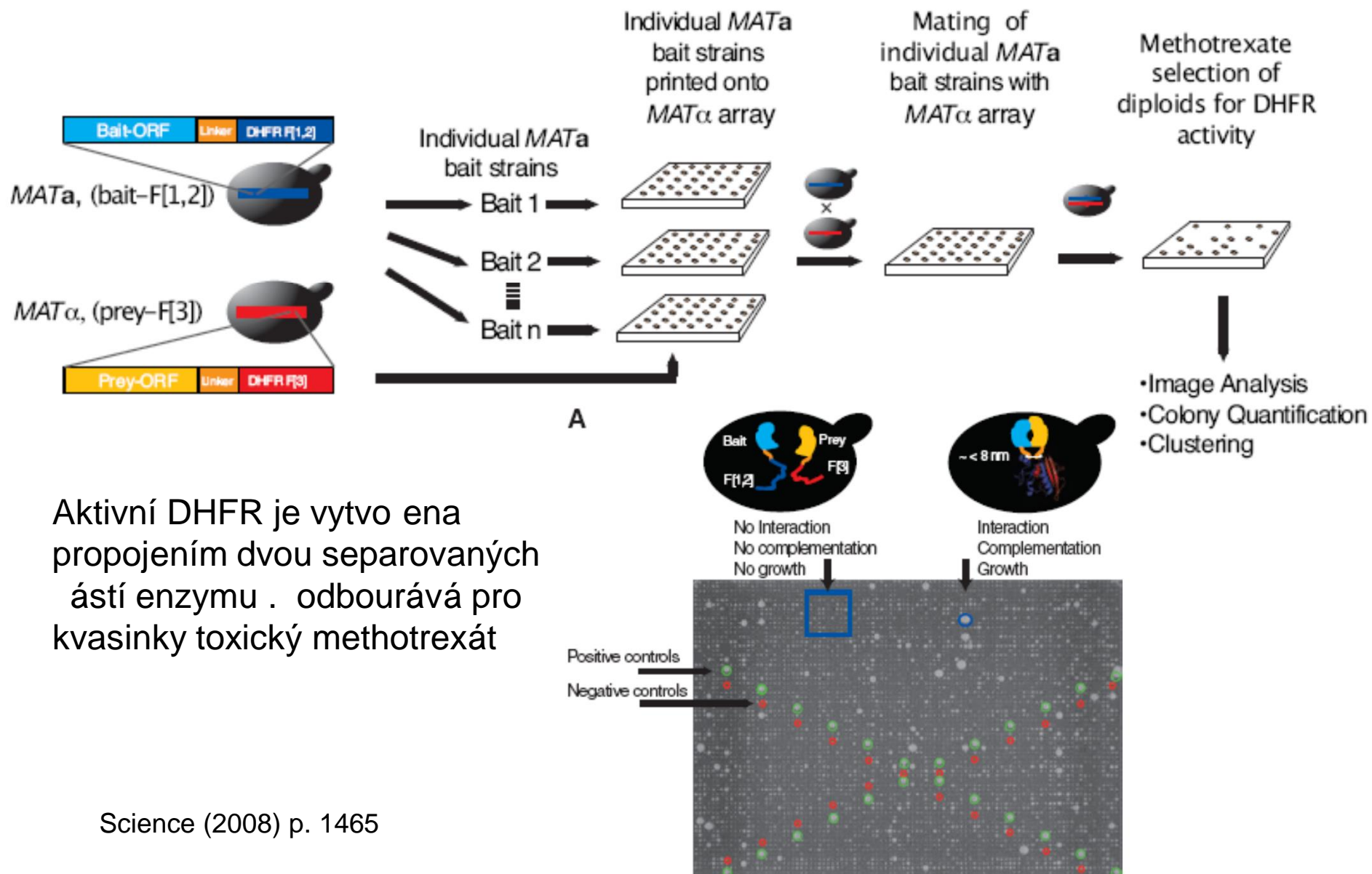

FEBS letters (2004) p. 7

PNAS (1996) p. 8496

Dihydrofolát reduktása/methotrexát

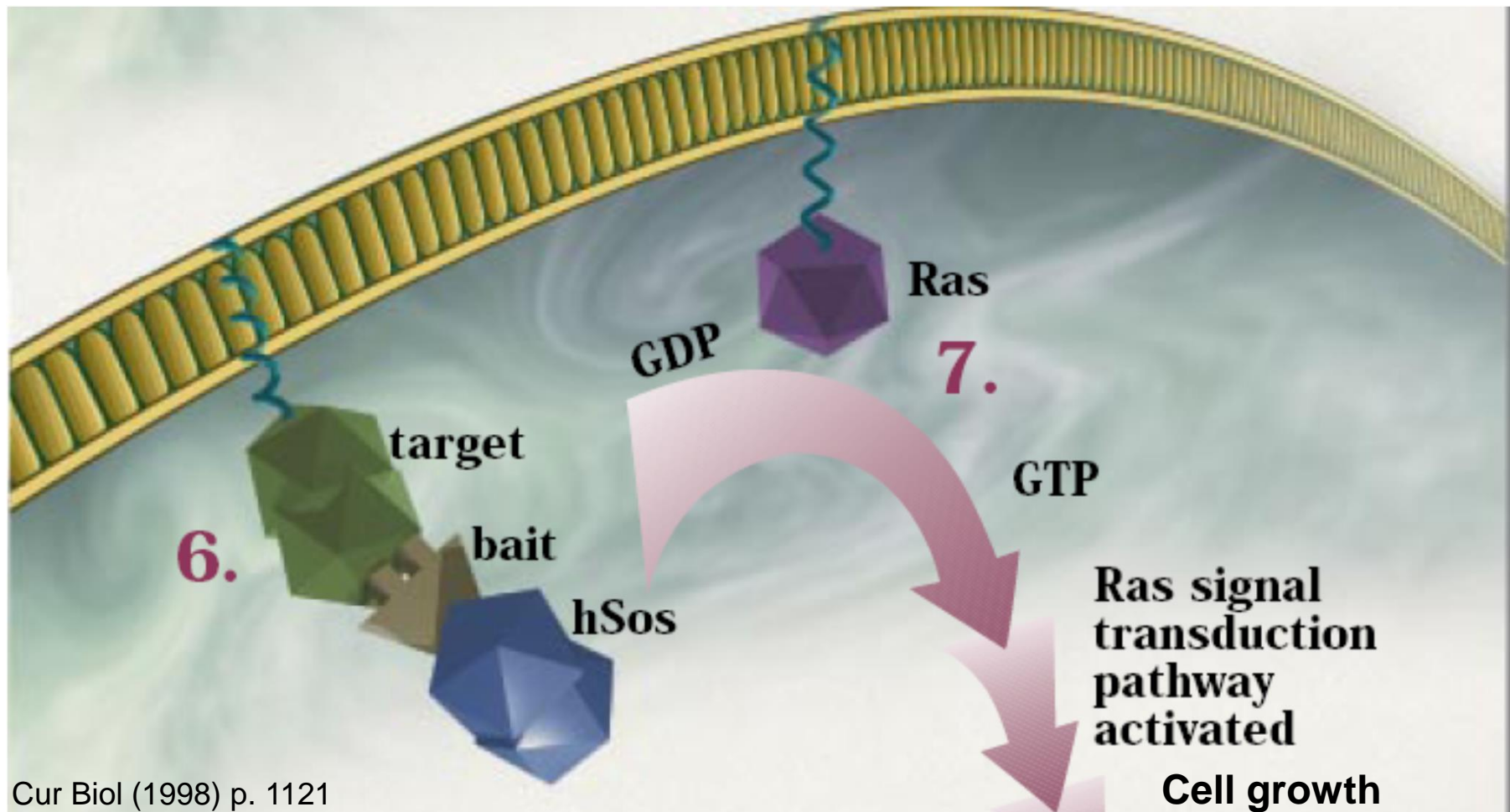

Aktivní DHFR je vytvořena spojením dvou separovaných částí enzymu. Odbourává pro kvasinky toxický methotrexát

CytoTrap 2-hybridní systém

Kvasinkový *cdc25-2* ts mutant - hSOS (guanine exchange factor) aktivuje RAS pokud je ukotven na membránu v jeho blízkosti

- jeden partner je myristylován a ukotven na membránu a druhý (interakční) partner je fuzován k hSOS

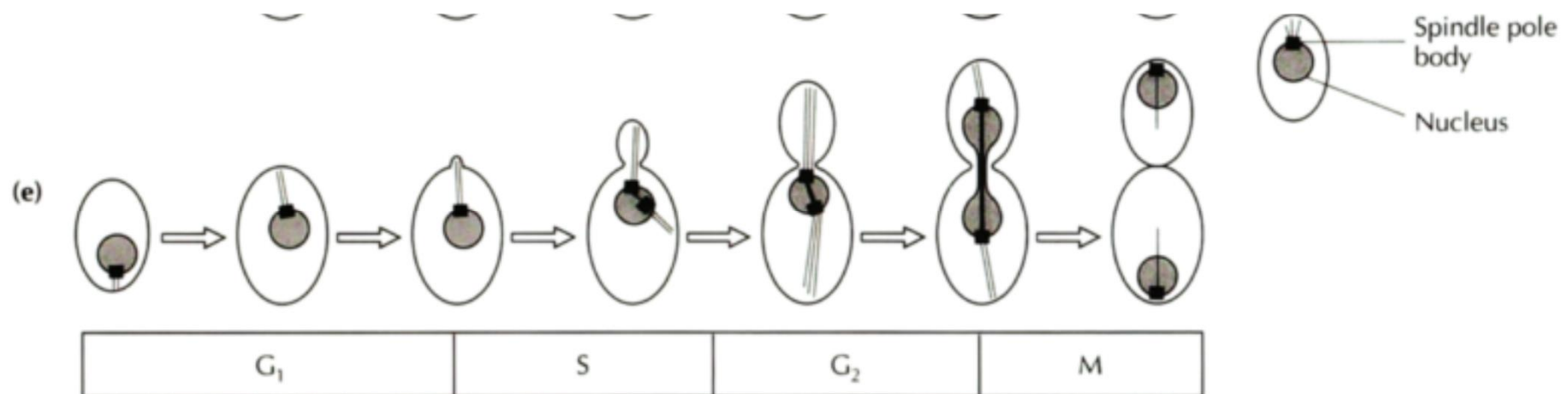

Základní prvky kvasinkového genomu

Saccharomyces cerevisiae (vs *S.p.*)

- haploidní genom - 12Mbp, 16 chromosom (chrI=0.22 . chrXII=1.6Mbp)
- délka chromosomu XII se u různých *S.c.* liší dle počtu (až 200) kopií rDNA v repetici (9kbp), 262 tRNA, 40 snRNA,
- Krátké centromery a ARS (100bp)
- Geny (cca 6500) reprezentují 75% celkové sekvence (kompaktní)
- Redundantní (2000 gen duplikováno) . cca30% genomu vzniklo duplikacemi
- <5% gen (220) obsahuje introny (0.5% genomu),
- 3% Ty1-5 transposony (46% u *S. cerevisiae*)
- Kondenzovaný/tichý heterochromatin: centromery, telomery a HMR/HML

Chromosom III
 CEN=centromera
 ARS=autosomal
 replicating sequence
 TEL=telomery

tRNA

Ty transposony

MAT a HML/HMR lokusy

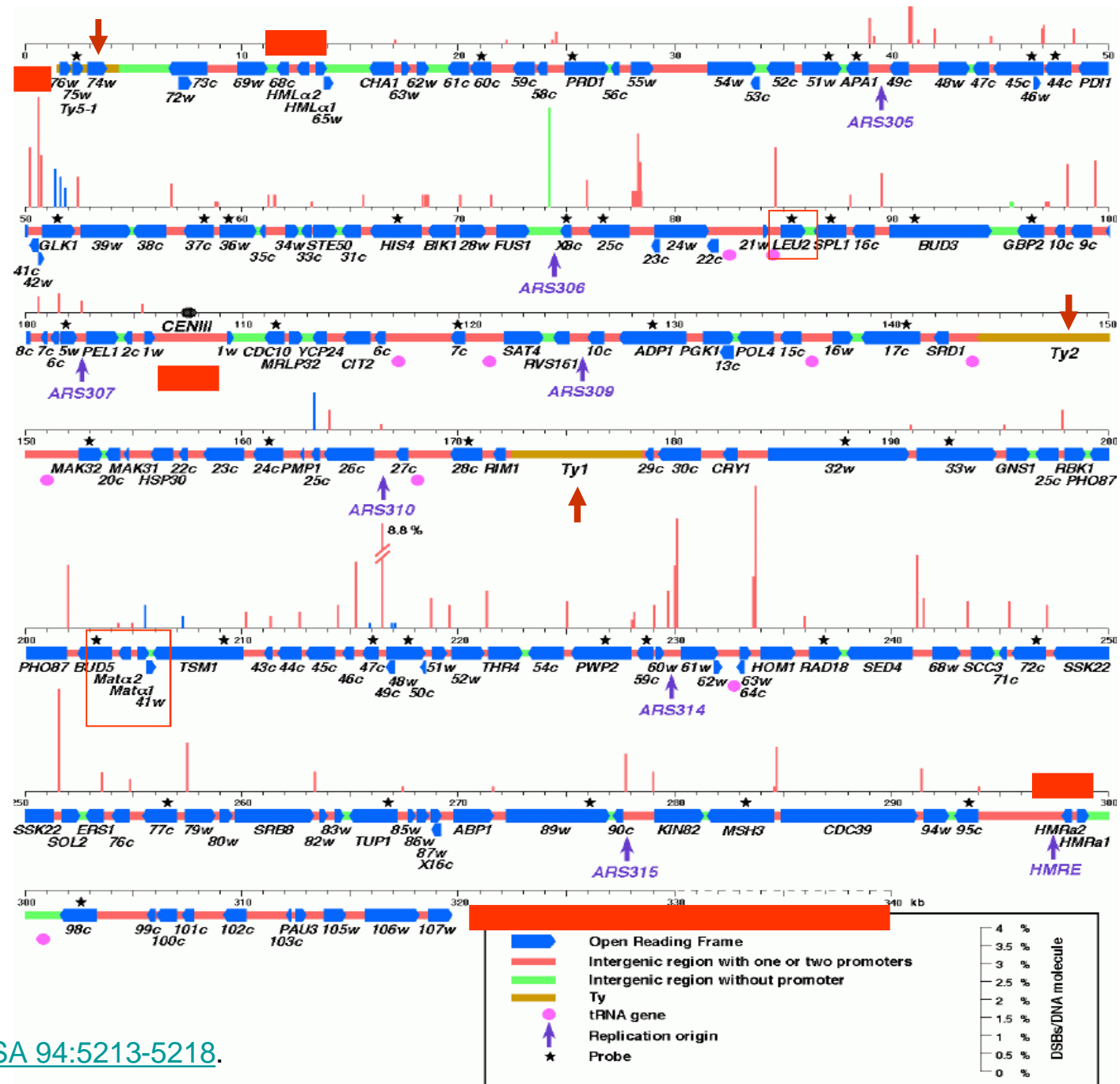
Heterochromatin:

centromera

telomery

HMR a HML

(MAT je aktivní
 ur uje haplotyp)

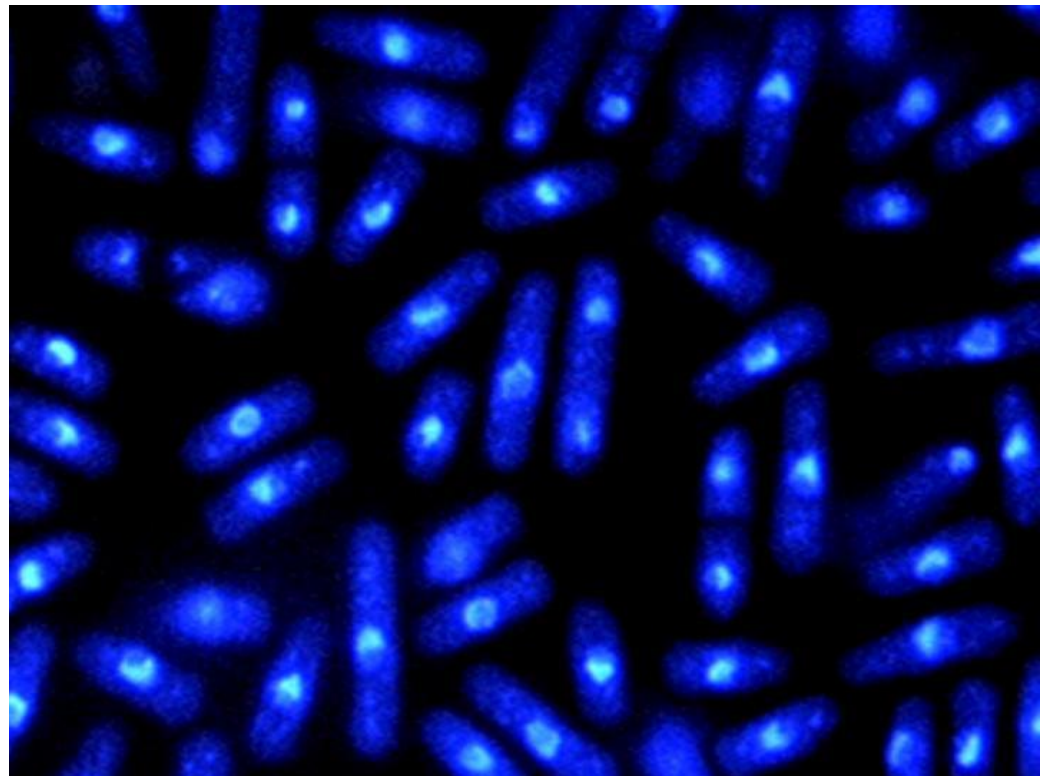
Pozorování DNA/chromosom u kvasinek

- “ Chromosomy jsou u kvasinek malé a tělo pozorovatelné . barvení DNA na fixovaných preparátech pomocí DAPI (4 ,6-diamidino-2-phenylindole)
- “ Použití fluorescenčních proteinů -GFP (green fluorescence protein) pro studium dynamiky chromatinu (H2A, kinetochora-centromera)
- “ TetR-GFP represor se váže na TetO sekvence (operon) zaintegrované v přesně definovaném lokusu
- “ ChIP (chromatin immune precipitation) . specifické sekvence, ChIP-seq nebo sChIP on CHIP%

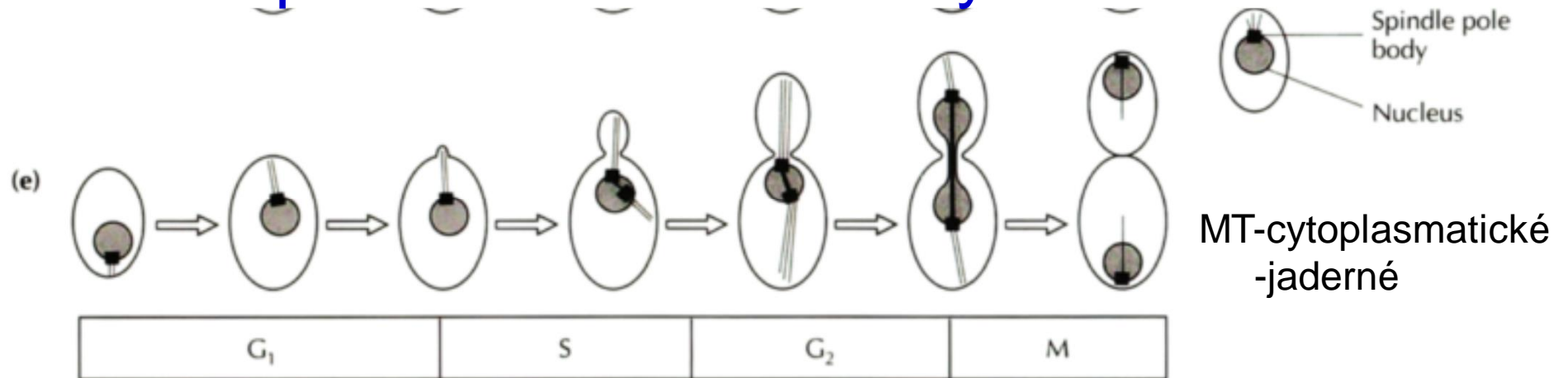

↑
Saccharomyces cerevisiae
→
Schizosaccharomyces pombe

Pozadí = mtDNA

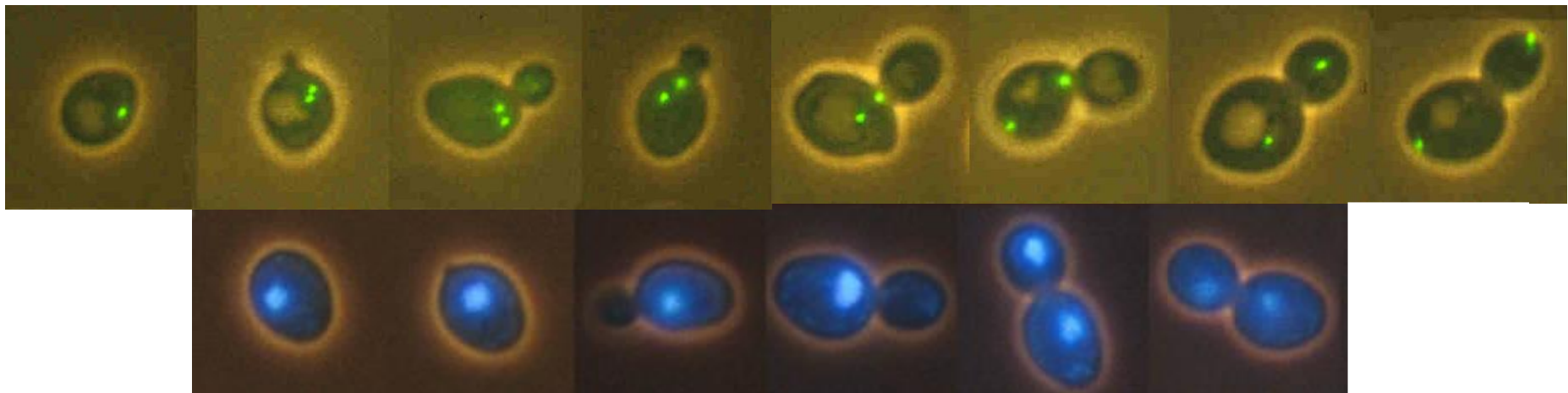
DNA v průběhu buněčného cyklu *S.cerevisiae*

- zahájení tvorby pupene a duplikace SPB . začátek S fáze tj. replikace
- rozchod jaderných plak na opačné póly . pokračování z S do G₂ fáze
- jádro se protahuje . začátek M fáze (u kvasinek se jaderná membrána nerozpadá)
- **na začátku anafáze dochází k oddělení sesterských chromatid a jejich segregaci**

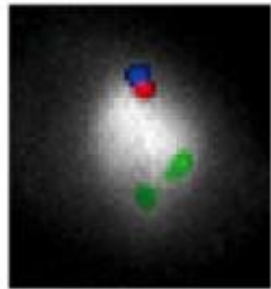
Marco et al, Cell, 2013

SPB-GFP barvení

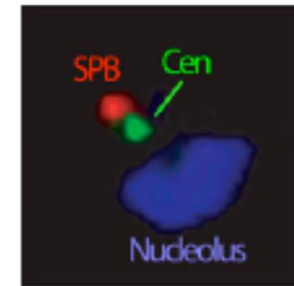

Orientace chromosom v mitotickém jádře

A Mitotic interphase

- centromere
- telomere
- SPB

FISH . fluorecence *in situ* hybridization (1992)

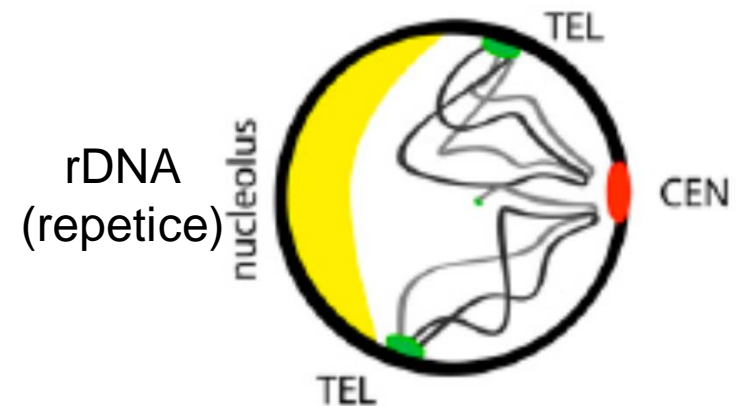
B

Rabl, 1885

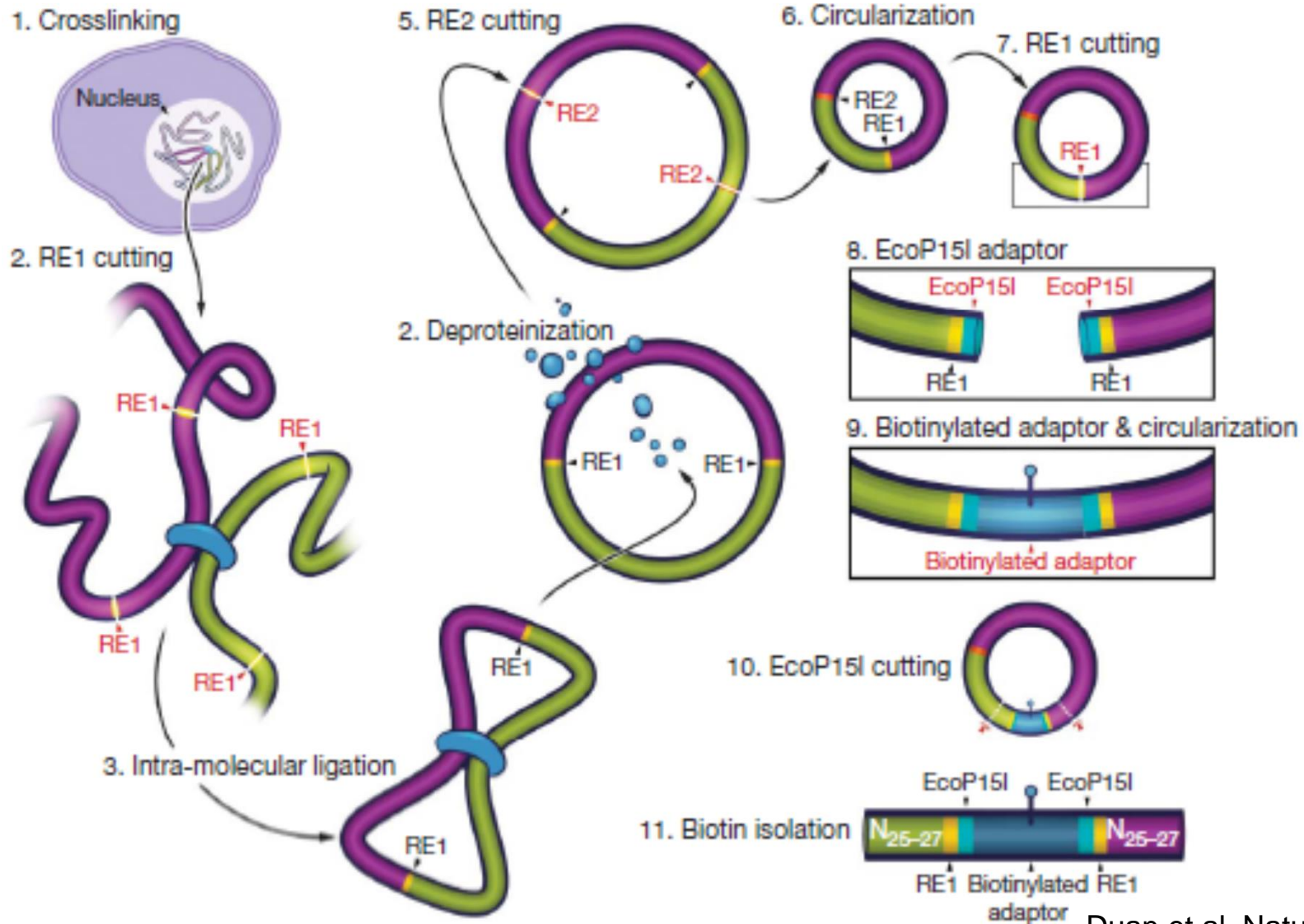
Interphase

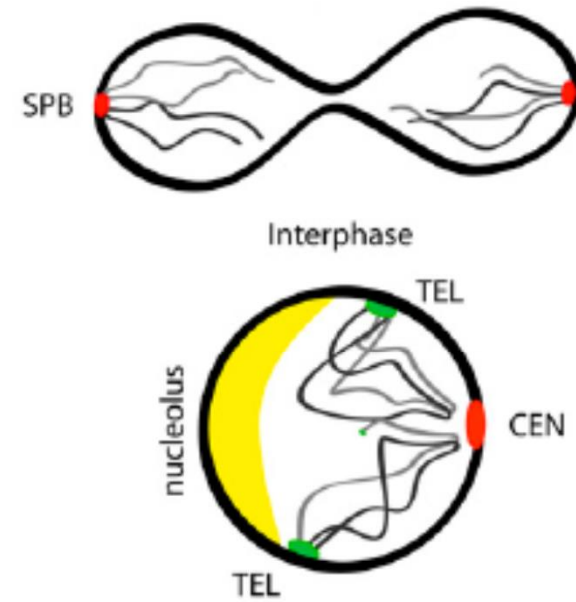
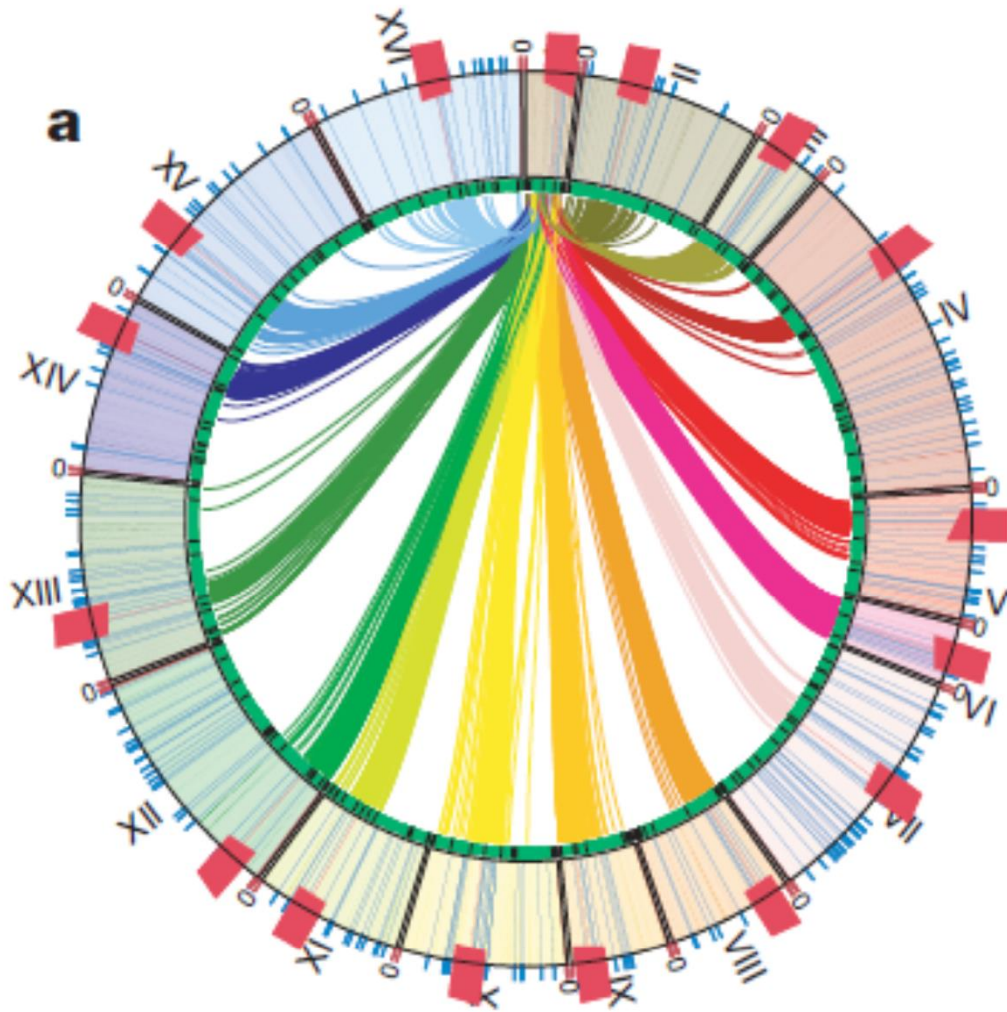
Tadei a Gasser, Genetics, 2012

3D organize chromosom v S.c.

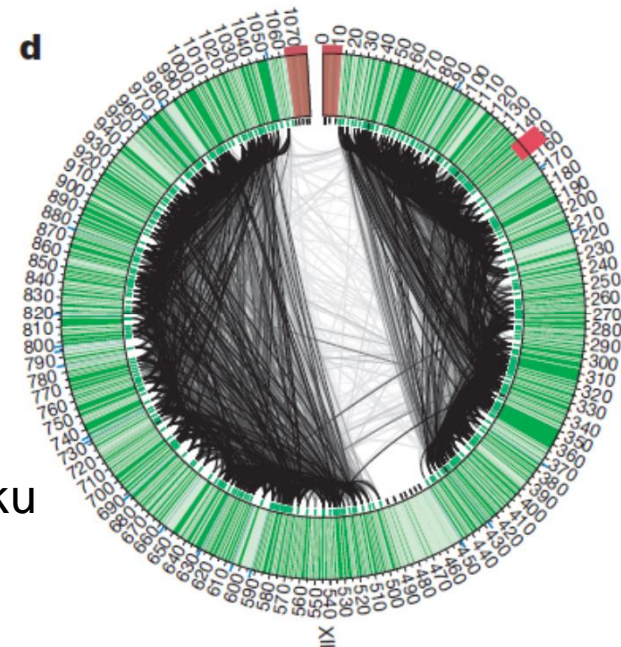
3C . chromosome conformation capture

Vzechny centromery jsou blízko sebe

Chromosom XII

rDNA je mimo jádro . v jadérku